

levert, wordt deze eerst vergeleken met de op de beursafdeeling voor hem gemaakte lijst, alvorens door den kassier te worden betaald.

Verder zit er meestal op een beursafdeeling nog een correspondent, die brieven, betrekking hebbende op fondsentransacties, beleggingen enz. beantwoordt.

Resumeerende zien wij dus de volgende werkwijze:

's Morgens op kantoor:

uitschrijven en controleeren van orderbriefjes,
sorteren slips a, b, c + d,
behandeling van royementen aan de hand van slips a.

's Middags op de beurs:

het voeren van telefonische gesprekken,
uitvoering van opdrachten,
behandeling van royementen onder beurs opgegeven,
na beurstijd het dichtmaken van makelaarsbriefjes,
het doorgeven der uitgevoerde orders naar kantoor,
het inschrijven van Aan- en Verkoopboek Beurs,
het schrijven van leveringsbriefjes,

's Namiddags op kantoor:

Het behandelen van de slips c + d.
het noteeren der uitgevoerde orders op „lappen”,
het voorschrijven der nota's,
controle met order-administratie per cliënt,
invulling van koersen en rentedagen,
voorrekenen,
narekenen,
controle van koers en rentedagen met officiële prijscourant,
eventueel plakken van beurszegels,
teekenen der nota's,
ponsen van Hollerith-kaarten,
copieëren der nota's,
het geven van uitvoering aan bijkantoren en anderen,
controleeren van onuitgevoerde orders aan de hand van slips a.
met de officiële prijscourant,
haken van de makelaarsbriefjes met een doorslag van de lappen
bevestigen van affaires gedaan door beursbedienden,
haken der kaarten met de briefjes,
voorschrijven van een doorslag der lappen in Aan- en Verkoopboek
Cliënten,
uitvullen aan de hand van de copieën,
vergelijken met Aan- en Verkoopboek Beurs,

's Morgens op kantoor:

maken van reëficatie-nota's
opbergen van slips c. na behandeling,
noteeren van onuitgevoerde orders van slips a. in de makelaars-
boekjes,
controle hiervan aan de hand van den doorslag d.,
opbergen van slips a.,
opbergen van slips d. per dag,
berekenen van courtage op makelaarsbriefjes, verzamelen der
courtages per makelaar per dag.
maandelijks uitschrijven van staten met onuitgevoerde orders
per cliënt,
maandelijks haken van makelaarsboekjes met order-administratie
per fonds,
twee maandelijks haken van order-administratie per fonds met
die per cliënt.

W. A. NELIS

LASTIGE GEVALLEN

De bedoeling van deze rubriek is gelegenheid te bieden lastige gevallen, die zich in de praktijk den accountant in zijn beroep voordoen of kunnen voordoen, — lastig, omdat er een onoplosbare tegenstrijdigheid tusschen theorie en praktijk schijnt te bestaan — hier ter sprake te brengen, resp. ter oplossing aan den lezer voor te leggen. De Redactie doet een voortdurend beroep op allen, die op zulke „gevallen” stuiten, om ze te formuleeren en bij den secretaris in te zenden.

Inzake Lastig geval No. XV (Winstboeking in verband met een leening aflosbaar in annuïteiten) schrijft de heer J. v. d. Wolf:

Het was mijn bedoeling tot uitdrukking te brengen dat het in de accountantspraktijk zeker niet aan te bevelen is op grond van een onvolledig onderzoek een meening over een dergelijke aangelegenheid uit te spreken. Een afkeurend oordeel is m.i. even onverantwoord als goedkeuring zoo lang er voor den accountant nog onopgeloste vragen bestaan.

Het naschrift van den heer T. Keuzenkamp, voorkomende in het Mei-nummer heeft mij daarom ook niet bevredigd; de veronderstelling dat het door mij omschreven nadere onderzoek geen verdere bijzonderheden aan het licht brengt, kan mij niet aanneembaar voorkomen, omdat het in de praktijk toch niet denkbaar is dat de verantwoordelijkheid van den trustee, in het bijzonder wat de annuïteiten der eerste twee jaren aangaat, niet in de één of andere overeenkomst uitdrukkelijk is vastgelegd.

De geachte Redacteur bekritiseert bovendien mijn conclusie dat de vraag dus niet was of de door den trustee gehuldigde opvatting de meest logische was, en zulks uit overweging dat „de accountant bij de uitoefening van zijn taak zeker logisch te werk heeft te gaan en er al heel snel toe moet komen om tegen onlogische handelingen verzet aan te teekenen”. Ik meen dat het uit mijn beschouwing wel blijkt dat ik zeker geen minder strenge eischen voor de uitoefening van het accountantsberoep wensch te bepleiten, integendeel. Ik wil slechts herhalen dat het m.i. onverantwoord is om „er snel toe te komen verzet te teekenen” tegen handelingen welke, alvorens grondig onderzocht te zijn, onlogisch voorkomen.

In het onderhavige geval is het natuurlijk het meest logische dat de trustee de obligatiehouders betaalt zoodra hij de annuïteiten van de geldnemers ontvangt, of althans die gelden voor rekening der obligatiehouders onder zijn berusting houdt. Indien de accountant geraadpleegd was tijdens de samenstelling van de trustee-overeenkomst dan zou het zijn plicht zijn de partijen daarop te wijzen en een daarmee overeenkomende bepaling voor te stellen. Mochten echter de partijen zich hebben verbonden tot de onlogisch voorkomende bepaling dat de trustee — practisch gesproken — eerst zijn honorarium ontvangt, dan is dat niets anders dan in zeer vele overeenkomsten voorkomt, n.l. dat één der partijen, door bepaalde omstandigheden, bijzonder gunstige voorwaarden heeft kunnen bedingen.

Bestaat zulk een „onlogische” overeenkomst, dan kan ik daarin geen aanleiding vinden voor den accountant om zich van medewerking te onthouden. Hij dient zich echter, zooals ik in mijn beschouwing reeds gezegd heb, niet af te vragen of de handeling al of niet logisch is, maar moet zich bepalen tot de beoordeeling ervan op grond van de contractueel vastgelegde bepalingen. Alleen op deze wijze oefent de accountant zijn beroep logisch uit.

Naschrift

Het is een opvatting die in de praktijk wel eens meer wordt aangetroffen dat de accountant zich bij de beoordeeling van een handeling moet bepalen tot de contractueel vastgelegde bepalingen en zich niet heeft af te vragen of de handeling al of niet logisch is. Ik kan mij met die opvatting van onze taak niet vereenigen en meen dat wij wel degelijk er toe geroepen zijn overeenkomsten op andere basis te beoordeelen; er niet op doch er in, ja er door te zien. Geeft dat doorzicht in een overeenkomst daartoe aanleiding dan weiger ik mijne goedkeuring aan publicaties die slechts met het zien naar „vastgelegde” bepalingen kunnen worden goedgekeurd. Mag ik uit deze beschouwingen van den Heer *v. d. Wolf* afleiden dat hij de balansen van geldgever en geldnemer zou goedkeuren indien zij onderling verschillende bedragen voor schuld en vordering te zien geven en hij bij beiden de accountant is; alleen omdat bij elke onderneming de bepaling is geschied in overeenstemming met voor die onderneming vastgelegde bepalingen?

T. K.

EFFICIËNTIE

Red.: R. W. STARREVELD

(Bijdrage en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

DAGELIJKSCHE METHODE

(Vervolg).

In het Septembernummer heb ik getracht aan te toonen, dat aan de door vele kantoormachinehandelaren gepropageerde methode van dagelijks bijwerken van het Grootboek verschillende bezwaren verbonden zijn. Thans wil ik nagaan hoe deze bezwaren opgeheven kunnen worden, met behoud van de voordeelen, die aan het gebruik van machinale hulpmiddelen verbonden zijn. Een van de voordeelen, die ik hierbij in het bijzonder op het oog heb is:

Het verkrijgen van een al of niet automatisch getelden verzamelstaat — ook wel genoemd proofsheet of journaal — als bijproduct van het boeken op de specificatierekeningen, waardoor de juistheid der verrichte boekingen gemakkelijk gecontroleerd kan worden. (Mutaties volgens proofsheet moeten overeenstemmen met de mutaties volgens de hulpboeken (of controleringen)).

De aldus te verkrijgen controle acht ik uit een oogpunt van efficiëntie van buitengewoon groot belang. Daardoor krijgt men n.l. een fouten-localisatie per boekingsgang, zoodat de totale tijd, benoodigd voor het zoeken van fouten tot een minimum gereduceerd wordt.

Een dergelijke dagelijkse controle op de specificatierekeningen impliceert echter nog niet dagelijkse boeking in het grootboek. Deze kan n.l. als volgt vermeden worden:

Een betere werkwijze is naar mijn meening de volgende:

De dagtotalen van de proofsheets (subjournalen) worden overgeschreven op tabellarische staten (verzameljournalen), die min of meer in de plaats van de vroegere hulpboeken treden. (De verzameljournalen bevatten dus niet de specifieke posten, doch slechts dagtotalen, waarvan de nadere specificatie te vinden is in de proofsheets). De verzameljournalen worden maandelijks geteld, waarna de totalen geboekt worden in het grootboek.

Afgezien van het feit, dat het bijwerken (en controleeren) van een verzameljournaal belangrijk minder werk vraagt dan

het bijhouden (en controleeren) van afzonderlijke grootboekrekeningen, wordt daardoor het m.i. belangrijke voordeel verkregen, dat het verband der posten beter gehandhaafd blijft, en dat een overzichtelijker grootboek wordt verkregen.

Deze argumenten blijken in den regel niet voldoende om de voorstanders van de dagelijkse methode te overtuigen.

Een van de belangrijkste voordeelen van de dagelijkse methode achten zij immers de groote rekbaarheid van het rekeningstelsel: Terwijl bij toepassing van de *maandelijksche* methode de beperkte rubriceringsmogelijkheid der tabellarische hulpboeken aan de uitbreiding van het rekeningstelsel een zekere grens stelt, zou uitbreiding van het aantal grootboekrekeningen bij toepassing van de *dagelijkse* methode geenerlei bezwaar ondervinden. (Men voegt slechts de noodige grootboekkaarten toe).

Dat er een verschil in rekbaarheid bestaat, wil ik geenszins bestrijden. Daarmee is echter nog niet gezegd, dat de behoefte aan detaillering in het grootboek zoo groot is, dat de dagelijkse methode de voorkeur boven de maandelijksche zou verdienen.

Wanneer men bedenkt, dat een enkelvoudig rekeningstelsel niet gelijktijdig op analyse en synthese ingesteld kan zijn en op grond daarvan de *detaillering* toewijst aan de subgrootboeken en de *samenvatting* aan het grootboek, moet sterke detaillering van het grootboek irrationeel geacht worden. Wanneer we deze irrationeele uitbreiding van het grootboek buiten beschouwing laten, zal men uitgebreide rekeningsschema's in den regel slechts aantreffen bij omvangrijke en samengestelde bedrijven. Bij deze bedrijven komt men echter door afdelingsorganisatie vrijwel steeds tot uitbreiding van het aantal hulpboeken, zoodat per hulpboek slechts een beperkte detaillering noodig is. Ook hier zal men dus niet tot de dagelijkse methode behoeven over te gaan.

Bovendien kan ook bij de maandelijksche methode nog een vrij groote detaillering worden verkregen. Vooral wanneer men in de verzameljournalen de rekeninghoofden niet naast elkaar, doch onder elkaar groepect, zoals in afb. 1. is aangegeven.

Verzameljournaal (b.v. Inkoop) over de maand (Januari)								
Rekeninghoofden	Dagtotalen (uit de					proofsheets)		Maandtotalen
	2 Jan.	3 Jan.	4 Jan.	5 Jan.	7 Jan.	30 Jan.	31 Jan.	
Totaal Debet (zwart)								
Totaal Credit (rood)								

Afbeelding 1